

Mat och Måltider

Oxelösunds kommun

Policy avseende kvalitet för måltider vid
förskola, skola, vård och omsorg

Dokumenttyp Policy	Fastställd av Kommunfullmäktige	Beslutsdatum 2015-06-10	Reviderat 2021-09-03
Dokumentansvarig Kommunstyrelseförvaltningen	Förvaring Castor	Dnr KS.2015.16	
Dokumentinformation			

Innehållsförteckning

		<u>Sid:</u>
1.	Bakgrund	3
2.	Syfte	3
3.	Måltidspolicy	4
4.	Måltidspolicyn innebär	4
5.	Ansvar	6
6.	Mål och kvalitetsuppföljning	7

Bilaga 1

Riktlinjer - Mat och Måltider i Oxelösunds kommun

Bilaga 2

Handlingsplan - Mat och Måltider Oxelösunds kommun

1. Bakgrund

Maten och måltiden är dagligen en viktig del i våra liv som njutning, källa till glädje, som mötesplats och kulturbärare. Våra matvanor grundläggs redan i unga år och ska sedan främja god folkhälsa och ge förutsättningar för ett gott liv. Måltiden ska ge näring, stimulans, tid för avkoppling och trevlig samvaro och användas som ett pedagogiskt verktyg. Måltidsupplevelsen påverkas till stor del dessutom av individuella förväntningar varför även barnens, elevernas, äldre vid särskilda boenden samt övriga inom vård- och omsorgsnämndens verksamheter möjlighet till dialog, inflytande och påverkan kring måltiden är viktig. Förväntningar på ett attraktivt måltidsutbud finns idag även vid cafeterior på fritidsgårdar och sportanläggningar, där varierande aktiviteter genomförs för att stimulera och på olika sätt medverka till en god hälsa och harmoni i vår vardag.

Måltiden är en viktig pusselbit för att profilera Oxelösunds kommun och med aktuella strategiska inriktningar bidra till;

- Trygg och säker uppväxt
- Trygg och värdig ålderdom
- Attraktiv bostadsort
- Hållbar utveckling
- God folkhälsa

En bättre folkhälsa där Oxelösundarnas faktiska folkhälsa och upplevda livskvalitet fortsatt ska utvecklas positivt. Måltidspolicyn tar sin utgångspunkt i kommunens dokument "Vision 2025" som beskriver ambitioner med ovan nämnda övergripande mål för Oxelösunds kommun, som varje medborgare kan förhålla sig till och en önskan om hur framtiden ska se ut.

2. Syfte

För att kommunens måltidsverksamheter ska erbjuda en hög och enhetlig kvalitet har nedanstående styrdokument utarbetats för att användas inom all kök-/serveringsverksamhet i kommunens samtliga nämnder. Detta styrdokument gäller all måltidsverksamhet såväl vid förskola, skola som vid äldreboende, hemtjänst, LSS-verksamheter, psykiatriverksamheter, HVB-hem (hem för vård av boende) samt Koordinaten och Ramdalsanläggningen. Måltidspolicyn ska fungera som ett styrande dokument i det dagliga arbetet och som stöd för att kvalitetssäkra måltidsverksamheten. Policyn omfattar mat och måltider inom all kommunal verksamhet och all berörd personal, samt vid tex konkurrensutsättning och eventuell entreprenaddrift.

Datum 20210903

Måltiden som helhet omfattar följande grundelement/aspekter och tillsammans utgör de en helhetsupplevelse för en måltid som ska tillfredsställa gäster på ett positivt sätt. Måltiden ska utgå utifrån måltidsmodellen och ständigt vara ett gemensamt pågående utvecklingsarbete tillsammans med kommunens gäster i alla verksamheter som berörs.

Maten ska vara integrerad och användas som ett pedagogiskt verktyg, måltidskomposition, utseende, doft, smak ska bidra till ökad aptit
Måltidsmiljön ska vara trivsamt
Mötet, mellan människor, gäst och personal ska vara positivt och bidra till en trivsamt måltid
Miljösmarta måltider ska eftersträvas
Näringsriktiga säkra och **hälsofrämjande** måltider serveras alltid

3. Måltidspolicy

I Oxelösund vill vi med stolthet erbjuda välsmakande mat och måltidsservice som genomsyras av hög och hållbar kvalitet.

Vår verksamhet ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv där människors behov utifrån kön, nationalitet och hälsa tillgodoses

Måltiden som erbjuds ska kännetecknas av;

Delaktighet och hållbarhet
Hög kvalitet på råvaror och med lokala inslag
I så stor utsträckning som möjligt vara tillagad i kommunen
Trivsel och trevligt bemötande
Kostnadseffektivitet
Säker

"Mat med smak för ett gott liv"

4. Måltidspolicyn innebär

Kundfokus:

Att måltiderna ska ses som en integrerad del av verksamheten och bidra till förskolans och skolans läroplaner samt vård- och omvårdningens måluppfyllelse, därtill utnyttjas i den pedagogiska verksamheten inom både förskola, skola som vård- och omsorg.

Att måltiderna är miljösmarta och att matsvinnet minimeras, andelen kött minimeras och ersätts med andra proteinrika livsmedel, grönsaker och frukt väljs med omsorg efter säsong.

Datum 20210903

Att maten och måltidsmiljön är viktig då måltiderna skapar förutsättningar för trivsel, välbefinnande och god hälsa är en plats för sociala kontakter.

Att gästerna har möjlighet att aktivt medverka till att utforma och ta ansvar för matsalsmiljön.

Att måltiden inom skola, särskilda boenden och hemtjänst ska bestå av minst två alternativ varav ett är klimatsmart. Valmöjligheter bidrar till att fler väljer att äta och ökar aptiten.

Att samtliga gäst kategorier ska vid måltidsservering känna sig väl och positivt bemötta genom en dialog mellan matgäster och de som planerar, lagar och serverar maten. Synpunkter och idéer tas tillvara på ett positivt sätt genom matråd och andra inspirationsdagar.

Datum 20210903

Näring och energi:

Att de nordiska näringsrekommendationerna (NNR) och Livsmedelsverkets riktlinjer ska utgöra grund för planering och servering av kommunens måltider.

Att måltiden i så stor utsträckning som möjligt ska serveras vid samma tidpunkt varje dag för den enskilde matgästen vid förskola och skola.

Att måltiderna inom särskilt boende ska serveras jämt fördelade över dagen och vid behov ska mellanmål serveras oavsett tidpunkt på dygnet.

Att dialog ska ske med den boende på särskilt boende och måltiderna så långt det är möjligt serveras efter den boendes önskemål.

Att nattfastan inom omsorgsverksamheten aldrig får bli mer än 11 timmar.

Ett hälsosamt liv:

Att måltiderna ska anordnas på ett sådant sätt att de bidrar till alla målgruppers fysiska, psykiska och sociala utveckling.

Att måltiderna grundlägger och främjar goda matvanor och en god hälsa för alla såväl barnen/eleverna som vuxna och äldre.

Att måltiderna i Oxelösunds kommun ska främja en hälsomedveten och sund livsstil som medverkar till trygghet hos samtliga matgäster. I begreppet trygghet omfattas såväl rätt näringsinnehåll, behovsanpassade måltider (specialkost) som säkra råvaror och hög livsmedelshygienisk kvalitet.

Att utveckling av kommunens måltider ska ske i samklang med det regionövergripande folkhälsoarbetet i Sörmland där målet är satt att "Sörmland ska bli Sveriges friskaste län 2025".

Hållbarhet:

Att vid upphandling av livsmedel ska mindre enheters behov så långt möjligt tillgodoses.

Att lokala och ekologiska livsmedel i mån av tillgång ska användas i kommunens måltidsupplevelser för att bevara och stimulera omgivande landsbygd och ursprung.

Att strävan ska vara att öka servering av vegetariska rätter i kommunen som främjar hälsan¹ och en hållbar livsmedelskonsumtion och som minskar köttkonsumtionen, vilket bidrar till

Datum 20210903

minskning i utsläpp av växthusgaser och därmed ger ökade möjligheter att nå de nationella klimatmålen.

¹Ref: Livsmedelsverkets lanserade råd 2015-04-27 om matvanor hållbara både för hälsan och miljön.

Att ambitioner och riktlinjer ovan succesivt förväntas ge synergieffekter i hela kedjan, där människor i Oxelösunds kommun är viktiga och förväntas vilja leva, bo och arbeta, där måltiden ska ses som ett av de viktiga konkurrensmedlen.

5. Ansvar

God hälsa och livskvalitet förutsätter ett gott näringsintag hos oss alla. Därför är maten oavsett ålder ett viktigt redskap för att förebygga sjukdom och bevara hälsa. Vid sjukdom och ohälsa ökar behovet av energi och näringsämnen, medan förmågan att äta och tillgodogöra sig maten minskar.

Om rätt både mängd och typ av mat serveras varje gäst, påverkas förmågan till fysisk aktivitet positivt hos varje individ, vilket i sin tur kan förebygga och bidra till ett minskat omvårdnadsbehov hos äldre.

Särskilt boende

- Vid särskilda boenden har kommunen totalt ansvaret för den mat och måltider som serveras, då det gäller att uppnå fullt energi- och näringsbehov varje dag och fördelat över dygnet. Ansvariga chefer inom vård- och omsorgsnämndens verksamheter ansvarar för att mål och policys för måltider inom särskilda boenden är väl kända och används i den egna verksamheten.

Förskola och skola

- Rektor och förskolechef har det övergripande ansvaret för servering av måltider i skola och förskola samt att uppsatta mål och policys är väl kända och används i den egna verksamheten.
- Måltiderna som serveras i förskolan och skolan är endast en del av dygnets näringsbehov och matintag. Ett delat ansvar råder därför mellan förskola/skola och föräldrarna, för att barn och elever ska få fullt energi- och näringsbehov tillgodosett varje dag. För att ge barn och ungdomar en positiv inställning till mat och matvanor krävs samverkan mellan förskola/skola och föräldrar.

Nämnderna

- I verksamheter som drivs av Oxelösunds kommun är respektive nämnd ansvarig livsmedelsföretagare, vilket innebär att samtliga måltider som serveras ska vara säkra, möjliga att spåra och gästen ska få trovärdig information om dess innehåll.
- Genom att grundlägga goda och medvetna matvanor i barnens och ungdomarnas tidiga åldrar kan risk för nutritions- relaterade sjukdomar t.ex. övervikt, fetma, hjärt- och kärl- sjukdomar, diabetes och karies förebyggas.
- Genom att rätt både mängd och typ av mat serveras varje gäst, påverkas förmågan till fysisk aktivitet positivt hos varje individ, vilket i sin tur kan förebygga och bidra till ett minskat omvårdnadsbehov hos äldre.

6. Uppföljning av måltidspolicyn

Måltidspolicyn ska integreras som en självklar del i kommunens löpande kvalitetsuppföljning och utgör där tydlig profil i det hälsofrämjande arbetet, som ansvariga nämnder omfattas och är en del av. Kostenheten/kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för att uppnådda effekter årligen redovisas i årsredovisningen.

Referensällor till dokumentet:

* Vision 2025 med övergripande mål för Oxelösunds kommun www.oxelosund.se

* Nordiska näringsrekommendationer, NNR. (Aktuell vetenskaplig forskning om mat och hälsa ligger till grund för NNR, senaste utgåva från 2012)
Mer information via www.livsmedelsverket.se

* www.landstingetsormland.se/Sa-styrs-landstinget/Sveriges-friskaste-lan-2025